

III Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

ZESZYT STRESZCZEŃ

III Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

Organizatorzy

Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego
Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Komitet Organizacyjny

Dr hab. prof. UG Joanna Mytnik-Ejsmont (*przewodnicząca*)

Dr Wojciech Glac (*wiceprzewodniczący*)

Dr hab. prof. UG Piotr Rutkowski

Mgr Elżbieta Grochocka

Mgr Sławomir Nowak

Mgr Elwira Smolińska

Mgr Aleksandra Konieczna

Mgr Patrycja Juchniewicz

Mgr inż. Bartosz Muczyński

Mgr Natalia Olędrzyńska

Mgr Katarzyna Wszalek-Rożek

Mgr Karolina Sawiuk

Mgr Aneta Szczepańska

Joanna Gołębiewska

Komitet Naukowy

Prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska

Dr Tomasz Kamiński

Dr Bartłomiej Kurzyk

Dr Iwona Majcher

Dr Ryta Suska-Wróbel

STRESZCZENIA REFERATÓW

*Streszczenia uszeregowano wg kolejności alfabetycznej
nazwisk pierwszych autorów.*

Program Mentorski „Transfer kompetencji” jako przykład wsparcia studentów oraz absolwentów w środowisku akademickim

Katarzyna Banaszak

Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

katarzyna.banaszak@amu.edu.pl

Mentoring jest coraz częściej spotykaną formą wsparcia rozwoju osobistego i zawodowego, w szczególności w ramach programów dedykowanych studentom oraz absolwentom uczelni wyższych. Głównym założeniem programów mentorskich, realizowanych w środowisku akademickim, jest organizacja płaszczyzny na linii mentor - mentorowany, umożliwiającej wymianę doświadczeń oraz uczenie się z zastosowaniem metod aktywnych i wykraczających poza edukację formalną. Jednym z celów wspólnej pracy w parze mentorskiej jest ukształtowanie wśród mentorowanego postawy otwartości na pojawiające się szanse i możliwości w trakcie studiów, a także dostarczenie wiedzy, jak je wykorzystać.

Podczas prelekcji zostaną przedstawione główne założenia Programu Mentorskiego „Transfer kompetencji”, realizowanego przez Biuro Karier Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu - procedura dopasowania mentora oraz mentorowanego, metody i formy pracy w parze mentorskiej, schemat spotkań indywidualnych, harmonogram warsztatów oraz tutoring.

Zindywidualizowana strukturyzacja wiedzy poprzez mapowanie tekstu naukowego

Dorota Ciechanowska

Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie

dorciech@gmail.com

Efektywna praca studentów z tekstem naukowym - analiza tez naukowych i pogłębione rozumienie często jest nieosiągalne. Studenci często ograniczają się w dyskusji do cytowania fragmentów tekstu naukowego bez umiejętności holistycznego ujęcia zagadnienia. Lektura tekstów naukowych często nie prowadzi do głębokiego uczenia się. Skuteczną metodą doprowadzenia do pogłębionego rozumienia studentów jest zindywidualizowana strukturyzacja tekstu.

Istnieje wiele metod tworzenia map mentalnych. Tworzenie Idea mapping jest sposobem twórczego organizowania myślenia pozwalającym na wykorzystywanie „nieskończonych przestrzeni mózgu”, jak określa je autorka metody - J. Nast. W praktycznym zastosowaniu mapowania podczas ćwiczeń ze studentami pedagogiki widoczny jest indywidualny sposób zapisu wynikający z wiedzy uprzedniej, która tworzy indywidualne struktury poznawcze, zrozumienia tekstu i indywidualnych cech uczenia się. Przykłady prac studentów, sposób interpretacji tekstu oraz pogłębione rozumienie prezentowane w wypowiedziach podczas zajęć dowodzą efektywności takiego podejścia do analizy tekstów naukowych. Tworzenie Idea maps jest metodą aktywizującą studentów, uczącą współpracy oraz poprzez swoją formę jest atrakcyjne dla studentów. Studenci podkreślają, że nigdy tak dogłębnie nie udawało im się pracować w tekstem naukowym. W oparciu jedynie o samodzielnie stworzone strukturyzacje potrafią samodzielnie, merytorycznie i holistycznie, omawiać zagadnienia omówione w tekście naukowym.

Nuda jako czynnik w edukacji wyższej

Mariusz Finkielsztein
Instytut Socjologii, Uniwersytet Warszawski
mariusz.finkielsztein@gmail.com

Wśród części kadry akademickiej utrzymuje się przekonanie, iż niektóre tematy są być może nudne, ale konieczne. Wydaje się, iż to twierdzenie zbyt często służy do tłumaczenia braku wysiłku ze strony prowadzących skierowanego na uatrakcyjnianie sposobu przeprowadzania zajęć. Niejednokrotnie zdarza się, iż dany przedmiot od lat prowadzony jest w niemal niezmiennej formie przez tego samego prowadzącego. W takich wypadkach, najczęstszą reakcją obu stron procesu dydaktycznego - zarówno wykładowców, jak i studentów - jest nuda.

Nuda jako czynnik w edukacji wyższej rzadko do tej pory poruszany był *explicite*. Warto jednak przyrzeć się tej powszechnie występującej emocji, w celu zdiagnozowania jej przyczyn, możliwych skutków (szczególnie tych niebezpośrednich - bezpośrednio widać na ogół gołym okiem), włączając w to czynniki biologiczne, środowiskowe (związane z otoczeniem fizycznym) oraz społeczne.

W prezentacji chciałbym krótko omówić te zagadnienia związane z nudą, które mają lub mogą mieć bezpośrednie przełożenie na dydaktykę uniwersytecką. Materiał czerpać będę zarówno z literatury dotyczącej nudy, jak również z własnych obserwacji i badań środowiska uniwersyteckiego (socjologiczne badanie jakościowe). Chciałbym również zaproponować na tej podstawie pewne pomysły dotyczące udynamicznienia procesu dydaktycznego poprzez łączenie w ramach jednych zajęć różnorodnych form dydaktycznych oraz wykorzystanie w dydaktyce krótkich materiałów wideo nagrywanych przez prowadzących - na wzór takich inicjatyw jak FameLaby oraz TedX.

Krótką drogą od zabawy do edukacji w szkolnictwie wyższym – gra dydaktyczna jako niezbędny element nauczania projektowego

Katarzyna Głodowska
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
katarzyna_glodowska@wp.pl

Autorka w trakcie wystąpienia przedstawi, zastosowanie gry dydaktycznej jako nieodzownego elementu metody projektowej, wzmacniającego efekty kształcenia. Ponadto podzieli się najlepszymi praktykami i w oparciu o analizę przypadku (case study) przedstawi zalety zastosowania tego środka jako weryfikatora stopnia zrozumienia materiału i przyswojenia wiedzy przez studentów jeszcze w trakcie prowadzenia zajęć.

Autorska metoda oceny projektu w nauczaniu przedmiotów humanistycznych na przykładzie Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Katarzyna Głodowska
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
katarzyna_glodowska@wp.pl

Autorka przedstawi założenia i koncepcję autorskiej metody prowadzenia oceny projektu na przedmiotach humanistycznych wykładanych na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu. Prezentowany materiał stanowi pokłosie wieloletniego doświadczenia dydaktycznego, prowadzenia takich przedmiotów, jak m.in. bioetyka, etyka zawodowa, historia rehabilitacji, historia zawodu położnej, historia pielęgniarstwa, nieetyczne zachowania w badaniach klinicznych, a także oceny ponad 1500 studentów w ramach różnych trybów nauczania. Autorka wykazuje w jaki sposób podjęte działania pozwoliły na stworzenie rzetelnej i sprawdzonej formy oceny, jak również zaprezentuje weryfikację przyjętych założeń.

„Kopiuj mistrzów, dopóki sam nie zostaniesz mistrzem” – specyfika modelu kształcenia na kierunkach muzycznych

Ewa Jabłczyńska

Instytut Muzyki, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

ewamartha@wp.pl

W kontekście poszukiwania innowacyjnych form i treści, które miałyby kształtować nową jakość edukacji, model kształcenia na kierunkach muzycznych wydaje się istną perłą z lamusa. W rzeczywistości akademickiej relacja mistrz-uczeń w jej indywidualnej odsłonie zostaje zastąpiona nowoczesnymi, często niekonwencjonalnymi formami nauczania. Czy współczesna pedagogika muzyczna powinna sprostać realiom dzisiejszej uczelni wyższej i zmieniającym się relacjom między nauczycielami a studentami? Czy można ocalić klasyczną formułę kształcenia opartą na jednostkowym i osobistym kontakcie mistrza i ucznia?

Gamifikacja sposobem na zajęcia z public relations

Marcin Karwowski

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
marcin.k@doktorant.umk.pl

Autor przedstawi projekt zgrywalizowanych zajęć z Public Relations. Podzieli się założeniami scenariusza oraz metodologią pracy z uczestnikami kursu. Zdradzi tajniki rozwiązań technologicznych opartych o platformę e-learningową oraz aplikacje internetowe, za pomocą których uatrakcyjni zadania wykonywane przez studentów.

Ocenianie kształtujące na zajęciach akademickich

Iga Kazimierczyk

Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

iga.kazimierczyk@gmail.com

W wystąpieniu chciałabym przedstawić teorie oceniania wspierającego rozwój (oceny kształtujące) i praktyczne zastosowanie jego metod i narzędzi w kształceniu akademickim.

Ocenianie kształtujące, do rozwoju którego przyczynili się Dylan Wiliam, a w Polsce Danuta Sterna z Centrum Edukacji Obywatelskiej, stosowane jest coraz powszechniej w edukacji na poziomie gimnazjalnym. Ocenianie kształtujące pomaga uczniowi uczyć się (a nie zdobywać stopień), nauczycielowi zaś – monitorować jego postępy i udzielać informacji zwrotnych do zadania (zamiast tradycyjnych ocen). Ocenianie to opiera się także na pracy w zespołach i grupach, jest bliskie metodzie projektów, pozwala nagradzać wysiłek ucznia a nie tylko efekt jego pracy. Pracując ze studentami studiów nauczycielskich uznałam, że najsensowniejszą metodą ukazania korzyści z oceniania kształtującego jest prowadzenie zajęć z wykorzystaniem tej metody.

W czasie konferencji chciałabym przedstawić doświadczenia z zajęć i omówić sposoby pracy, które na zajęciach wykorzystuję wspólnie ze studentami. W towarzyszącym tekście przedstawię dokładniejszy opis stosowanych metod, narzędzi i form oceniania kształtującego na zajęciach akademickich, przytoczę także i zanalizuję opinie studentów na ten temat.

Programy doskonalenia nauczycieli akademickich Uniwersytetu Warszawskiego odpowiedzią na potrzeby podnoszenia kwalifikacji zawodowych dydaktyków

Katarzyna Lubryczyńska-Cichocka
Uniwersytet Otwarty Uniwersytetu Warszawskiego
katarzyna.lubryczynska@uo.uw.edu.pl

Uniwersytet Otwarty Uniwersytetu Warszawskiego w grudniu zeszłego roku zakończył realizację pięcioletniego projektu zatytułowanego „Nowoczesny Uniwersytet - kompleksowy program wsparcia dla doktorantów i kadry dydaktycznej Uniwersytetu Warszawskiego”. Jednym z jego modułów był „Program doskonalenia nauczycieli akademickich UW”, którego celem było zaprezentowanie pracownikom akademickim i doktorantom UW najnowszych metod nauczania, zachęcenie do ich stosowania oraz swobodnego posługiwania się najnowszymi technikami i środkami dydaktycznymi, a także korzystania z możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych na projekty dydaktyczne i badawcze oraz tworzenie eksperymentalnych i innowacyjnych programów edukacyjnych. Wszystkie działania służyły jako wzmocnienie potencjału dydaktycznego doktorantów i pracowników Uniwersytetu Warszawskiego. W ramach Programu doskonalenia nauczycieli akademickich UW organizowane były: szkolenia z Dydaktyki Szkoły Wyższej, szkolenia z pozyskiwania środków pozabudżetowych na badania naukowe i tworzenie nowych programów kształcenia; Warsztaty Umiejętności Dydaktycznych; zajęcia wizytowane; konferencje. Nad jakością i poziomem merytorycznym realizowanego programu czuwa piętnastoosobowa Grupa Ekspertów, w skład której wchodzi dydaktycy, metodycy nauczania ludzi dorosłych, doświadczeni pracownicy uczelni wyższych, a także zewnętrzni trenerzy. Dzięki tak zróżnicowanej grupie możliwa jest wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskiem akademickim i biznesowym. Pragniemy podzielić się naszymi doświadczeniami i przemyśleniami, a także zaprezentować co udało nam się osiągnąć, a nad czym w przyszłości zamierzamy jeszcze pracować.

Konstruowanie wielowymiarowych zasad zaliczenia

Paweł Łupkowski

Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

pawel.lupkowski@gmail.com

W swoim wystąpieniu chciałbym poruszyć zagadnienie konstruowania wielowymiarowych, wymagających rozmaitych aktywności zasad zaliczenia. Za punkt wyjścia posłuży mi tutaj kurs „Epistemologii z elementami filozofii nauki” prowadzony dla studentów kognitywistyki w Instytucie Psychologii UAM.

Wielowymiarowe zasady zaliczenia stawiają szereg wyzwań zarówno przed studentami jak i przed prowadzącym. Rodzą się naturalne pytania o: (1) balans pomiędzy poszczególnymi aktywnościami; (2) sensowność tworzenia alternatywnych ścieżek zaliczenia przedmiotu; (3) rozsądne i przejrzyste przełożenie wielu aktywności na jedną ocenę końcową; (4) zwiększone obciążenie pracą studenta; (5) wymagania dotyczące zakresu samodzielności i autonomiczności studenta; (6) techniczne rozwiązania ułatwiające proces zorganizowania.

W wystąpieniu postaram się odpowiedzieć na powyższe pytania na podstawie doświadczeń z dwuletniego już prowadzenia Epistemologii... Przedstawię również całą serię problemów z którymi się borykam i które wskazują studenci w ewaluacjach tych zajęć.

Google Dysk i jego możliwości – narzędzie pomocne w pracy ze studentami studiów niestacjonarnych

Anna Michniuk

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

anna.michniuk@amu.edu.pl

Pracując ze studentami studiów niestacjonarnych spotkałam się z dużym oporem związanym z wykonaniem pracy zaliczeniowej, która polegała na przygotowaniu grupowego projektu. Studentom nie podobał się ten pomysł z kilku ważnych powodów. Mieszkali daleko od siebie, pracowali w różnych godzinach, mieli inne obowiązki, które nie pozwalały im na zorganizowanie wspólnych spotkań. Wysłuchawszy ich argumentów zaproponowałam próbę pracy z zastosowaniem możliwości, które dają Google. Studenci (o dziwo!) nie znali aplikacji, które dostępne są im na wyciągnięcie ręki. Po przedstawieniu sposobów korzystania z Google Dysku, otrzymałam komunikat zwrotny, który mówił, że studenci chętnie podejmą się próby wykonania projektu przy pomocy poznanych narzędzi. Projekty, które później przedstawiali były ciekawe i bardzo dobrze wykonane. To doświadczenie zachęciło mnie do promowania zalet płynących z takiego sposobu wykonywania prac. Wirtualna praca w grupie pozwala na podniesienie kompetencji medialnych, a także poziom prowadzenia dyskusji online, co jest niezwykle ważne we współczesnym, nowomediálním świecie.

Media społecznościowe jako przestrzeń edukacyjna – perspektywa studenta i nauczyciela akademickiego

Sylwia Polcyn-Matuszewska

Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

sylwia.polcyn@amu.edu.pl

Media społecznościowe na przestrzeni ostatnich lat ewoluowały. Współcześnie umożliwiają one wchodzenie w społecznościowe interakcje za pomocą rozbudowanych narzędzi, dzięki którym dostęp do informacji jest niczym nieograniczony. Blogi, fora, serwisy społecznościowe, serwisy informacyjne i serwisy typu wiki stanowią ogromną bazę różnych informacji, wiadomości, ciekawostek. Coraz częściej wykorzystywane są one również przez nauczycieli akademickich oraz studentów do pozyskiwania nowej wiedzy o otaczającej jednostkę rzeczywistości, rozwijania własnego warsztatu pracy (metodycznego), a przede wszystkim stanowią źródło inspiracji i wzbudzają motywację. W trakcie wystąpienia zostaną zaprezentowane wybrane przykłady mediów społecznościowych, które mogą zostać wykorzystane zarówno przez nauczycieli akademickich, jak i studentów w trakcie realizacji procesu kształcenia.

Zainteresowania problemem w biologii poprzez odniesienia do doświadczenia osobistego oraz najnowszych wyników badań i materiałów on-line

Mirosław Ratkiewicz
Institut Biologii, Uniwersytet w Białymstoku
ermi@uwb.edu.pl

Wiele ważnych problemów biologicznych jest odległych dla młodych ludzi, przez co pozostają oni na nie obojętni, co utrudnia proces uczenia się. Na przykładzie zainteresowania problemem kwaśnych deszczy chcę pokazać, jak ten z pozoru odległy i błahy problem może mieć odniesienie w codziennym życiu i jak szklanka herbaty z cytryną może zmienić perspektywę. Edukacja to także stały kontakt z najnowszą wiedzą - pokażę podstawowe zalety korzystania z Nature Videos Archive, które wykorzystać można w procesie dydaktycznym.

Gamifikacja wybranego przedmiotu na kierunku Informatyka w AMW

Przemysław Rodwald
Akademia Marynarki Wojennej
p.rodwald@amw.gdynia.pl

Przedstawiona zostanie koncepcja użycia gamifikacji w procesie nauczania przedmiotu „Bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych” na kierunku Informatyka prowadzonym w Akademii Marynarki Wojennej. Omówiony zostanie cały system gry uwzględniający różne typy misji, system punktacji, życie, itd. Do zaproponowanej koncepcji przedstawione zostanie autorskie oprogramowanie webowe. Na koniec zaprezentowane zostaną wnioski płynące z zachowań studentów po wprowadzeniu gamifikacji w procesie nauczania.

Dydaktyka Szkoły Wyższej w Uniwersytecie Warszawskim

Alicja Siemak-Tylikowska
Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski
alicjakst@neostrada.pl

W Uniwersytecie Warszawskim kształcenie doktorantów i kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie dydaktyki szkoły wyższej ma już prawie dziesięcioletnią tradycję. Odbywa się ono w trzech różnych formach organizacyjnych - zainicjowane w 2006 roku przez COME jako kształcenie zdalne, następnie w roku 2009 w ramach grantu Nowoczesny Uniwersytet i od roku 2012/13 jako realizacja Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1.09.2011 roku w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich¹. Wszystkie te zajęcia przygotowane i prowadzone głównie przez pracowników Katedry Dydaktyki Wydziału Pedagogicznego UW, różnią się nie tylko formą, ale również adresatem, organizacją, i co jest oczywiste metodą kształcenia, a także w pewnym zakresie treścią.

W wystąpieniu zostaną przedstawione refleksje wywiedzione z doświadczeń prowadzenia zajęć z dydaktyki szkoły wyższej, zarówno z nauczania zdalnego, jak i obowiązkowych dla doktorantów pierwszego roku studiów trzeciego stopnia².

¹ W 2011 roku w Uniwersytecie Warszawskim został powołany Pełnomocnik Rektora do ds. Kształcenia Doktorantów UW w Zakresie Dydaktyki Szkoły Wyższej. Funkcję tę powierzono autorce niniejszego opracowania.

² Efekty zajęć prowadzonych w ramach grantu Nowoczesny Uniwersytet zostaną przedstawione w wypowiedzi dr K. Lubryczyńskiej-Cichockiej; dyrektora UOUW.

Dydaktyka akademicka w obliczu kultury nadmiaru

Maciej Słomczyński

Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

kurs@akademicki.edu.pl

Nadmiar informacji, polisensorycznych bodźców oraz mnogość kierunków rozwoju jednostki prowadzi do stanu chronicznej dekoncentracji, niskiego poziomu zaangażowania, a w konsekwencji do zjawiska określanego w edukacji mianem syndromu nieadekwatnych osiągnięć. W obliczu potrzeb pokolenia sieci zyskują na znaczeniu niektóre rozwiązania metodyczne, a inne przestają być efektywne. Apatia, trudność w koncentracji oraz obniżony próg odroczonej gratyfikacji podkreślają wagę fundamentalnych zasad kształcenia i w obliczu dóbr kultury zmediatyzowanej zyskują one nowe oblicze. Z drugiej strony żadna metodyka kształcenia nie jest transparentna - podobnie jak środek przekazu wpływa na samą treść, tak sposób osiągania celów wpływa na otrzymane efekty. Dzisiejsze trendy w szkolnictwie wyższym kształtują jego program ukryty, czyli konsekwencje mające znamiona nieuświadomionych efektów ubocznych, które mogą wynikać z nadmiaru zakładanych celów kształcenia.

W ramach referatu przedstawione zostaną trzy sytuacje problemowe wynikające z uwarunkowań kultury nadmiaru i cech pokolenia mediów. Następnie wymienione zostaną zyskujące na popularności tradycyjne rozwiązania metodyczne takie, jak nauczanie problemowe, kontekstowe i adaptacyjne oraz te stosunkowo nowe tj.: grywalizacja, kształcenie z wykorzystaniem urządzeń mobilnych i mediów społecznościowych oraz wspomaganie procesu nauczania poprzez interfejsy oparte na gestach i rozszerzoną rzeczywistość. Na koniec podjęta zostanie próba namysłu nad niejawnymi konsekwencjami stosowania opisywanych rozwiązań. W opinii autora refleksja ta jest szczególnie ważna w kontekście kryzysu aktualnego modelu szkolnictwa wyższego i skłania do rozważnego doboru treści, metod, form czy środków dydaktycznych względem świadomie i krytycznie selekcjonowanych celów kształcenia.

Jak budować fabułę dla zgrywalizowanych kursów?

Mikołaj Sobociński

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

mikolaj.sobocinski@ukw.edu.pl

Po pierwszych krokach w tworzeniu zgrywalizowanych kursów zarówno nauczyciele, jak i uczniowie (studenci), często mają ochotę na większe zagłębienie w zajęciach. Zazwyczaj jest to również powiązane z lepszym wyczuciem elementów i mechaniki gier, co prowadzi do chęci stworzenia kursu scharakteryzowanego spójnym i stałym powiązaniem wszystkich aktywności nauczyciela i uczniów.

Jednym z elementów, który taką spójność zapewnia, jest fabuła. Jednak wymyślenie fabuły często bywa problematyczne, ponieważ zależy od wcześniejszego zaangażowania nauczyciela (twórcy) w gry RPG (role-playing games), indywidualnych zainteresowań oraz predyspozycji. Z drugiej strony, samo wymyślenie fabuły jest sukcesem połowicznym, gdyż element narracji oprócz walorów estetycznych ma za zadanie spajać wszystkie pozostałe elementy by w konsekwencji nadać im sens zarówno w odniesieniu do procesu edukacji jak i do fabularnego rozwoju postaci i historii.

Postaram się zaprezentować kilka gotowych systemów stworzonych jako narzędzia do grywalizowania zadań biznesowych. Często są one promowane i używane również w edukacji. W ramach tych systemów skoncentruję się na elementach związanych z fabułą. Odniosę również te systemy do specyficznych potrzeb i wymogów przed jakimi stają nauczyciele tworzący kursy, które muszą być zgodne z programami nauczania. Pokażę na przykładach jak fabuła może wzmacniać i wyjaśniać zastosowane elementy kursów, zarówno te wynikające z procesu nauczania, jak i te pochodzące z zastosowania elementów i mechaniki gier. Na koniec przedstawię kilka sposobów szukania, modyfikowania i tworzenia fabuły dopasowanej do potrzeb edukacji w sformalizowanym środowisku szkolnym i akademickim.

Dziennik Ocen i Gamifikacja

Rajmund Stasiewicz
Wydział Informatyki, Politechnika Białostocka
r.stasiewicz@pb.edu.pl

W wystąpieniu zostanie zaprezentowany niekomercyjny system pozwalający publikować w Internecie punkty/oceny studentów oraz materiały do zajęć. Każdy student posiada własny, niepowtarzalny login i hasło. System zapewnia nauczycielowi prosty sposób kontaktu ze studentami, może on kierować informacje do wszystkich studentów, poszczególnych grup lub indywidualnie do pojedynczych osób. Student zaś dysponuje ciągłym dostępem do ocen/punktów i możliwością monitorowania na bieżąco własnej sytuacji. Może znajdować tam materiały i mobilizację w postaci komentarzy. Komentarze mogą być generowane automatycznie lub wprowadzane przez nauczyciela. Ponadto student, poprzez e-mail, może być informowany o zbliżających się aktywnościach bądź pojawieniu się nowych ocen/punktów. Całość systemu oparta jest na pliku programu Excel. Przeliczanie punktów na oceny jest całkowicie dowolne. Jedynym ograniczeniem jest umiejętność wykorzystania formuł Excela. Można również publikować ocenę prognozowaną na podstawie dotychczasowych wyników. Tu również, ograniczeniem zastosowanego algorytmu jest znajomość Excela. System jest bardzo prosty w użyciu, jednak mimo to daje niezwykle duże możliwości i jest dość elastyczny i prosty w konfiguracji.

Cyfrowe utwory (artefakty) jako metoda nauczania oraz narzędzie pomiaru efektów kształcenia

Laura Szczepaniak-Sobczyk
Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
lszczepaniak@wsb.gda.pl

Dzięki nowoczesnym technologiom wykładowcy mogą poszerzyć swoje instrumentarium metodyczne. E-narzędzia z obszaru tzw. Web 2.0 (Internetu 2.0) umożliwiają studentom opracowanie cyfrowego utworu (tzw. artefaktu). Wykonanie przez studentów na zaliczenie lub w ramach zajęć takiej pracy może pełnić następujące funkcje: (1) poszerzenie kompetencji medialnych studentów, (2) rozwój ich potencjału twórczego, (3) sposób na przedstawienie indywidualnego spojrzenia studenta na omawiane tematy, (4) narzędzie pomiaru efektów kształcenia (weryfikacja poziomu zrozumienia omawianych zagadnień).

Podczas wystąpienia zostaną przedstawione zarówno teoretyczne fundamenty tej metody, jak i doświadczenia wykładowcy z pracy ze studentami za jej pomocą.

Partycypacyjne badanie społeczne – „aktywizator” rekrutów socjologii

Marta Tomaszewska
Instytut Socjologii, Uniwersytet Warszawski
m.tomaszewska@is.uw.edu.pl

Prowadzenie badania socjologicznego jest ustrukturyzowanym procesem, ma podłoże teoretyczne i wyraźne zasady - adekwatne do przyjętej metodologii. Przekazanie całej tej wiedzy w ciągu 30-godzinnego kursu nie jest możliwe. Studenci socjologii od pierwszego semestru uczestniczą w szeregu zajęć, które przybliżają im różne aspekty tego procesu, a pierwsze swoje badania realizują zazwyczaj na potrzeby pracy licencjackiej. Trudno im wówczas wyselekcjonować i zastosować wiedzę zgromadzoną przez niemal 3 lata.

Przedmiot „940 metrów pod ziemią. Młodzi górnicy z Kopalni Węgla Kamiennego Knurów-Szczygłowice” został zaprojektowany jako warsztat badawczy dla studentów I roku studiów licencjackich. Jego celem jest realizacja badania socjologicznego zgodnie z regułami sztuki, przy wykorzystaniu jednej techniki badawczej i włączeniu w cały proces wszystkich uczestników kursu. Rekruci socjologii decydują, co stanie się przedmiotem badania, współtworzą narzędzie, realizują wywiady podczas wyjazdu badawczego i w praktyce uczą się analizować wyniki badania. Dla prowadzących jest to o tyle wyzwanie, że studenci bazują wyłącznie na swoich wyobrażeniach. Należy więc przekazywać im wiedzę w takim wymiarze, jaki jest niezbędny (tzn. pozwoli na poprawną realizację badania) i nie będzie dla słuchaczy zbyt nużący. Równie ważne jest integrowanie uczestników i ćwiczenie umiejętności miękkich, aby efektywna i satysfakcjonująca była praca zespołowa. Partycypacja studentów w prowadzeniu procesu badawczego jest trzonem „aktywizatora”, którego główną rolą jest ukazanie pracy socjologa w praktyce. Nabycie jednego konkretnego narzędzia na początku studenckiej kariery ma za zadanie „rozkochać” rekrutów w pracy badawczej.

Podczas wystąpienia zaprezentuję swoje metody i przemyślenia dotyczące przygotowania i prowadzenia partycypacyjnego badania społecznego – „aktywizatora” dla rekrutów socjologii.

Profil eksperta dydaktycznego i merytorycznego na przykładzie nauczycieli akademickich Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Anna Wach-Kąkolewicz
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
anna.kakolewicz@ue.poznan.pl

W obliczu narastającego współcześnie kryzysu roli uczelni wyższych i zmian, jakim uniwersytety podlegają na skutek przeobrażeń technologicznych i społecznych, oczekiwań i postaw studentów sterowanych przez wymagania rynku pracy, rozwoju teorii pedagogicznych sytuujących uczącego się centrum procesu dydaktycznego, pojawia się problem tożsamości zawodowej nauczycieli akademickich. Jakie są zadania uczelni wyższych, a jaka jest rola kadry naukowo-dydaktycznej w ich wypełnianiu? Czy czują się oni bardziej ekspertami merytorycznymi i badaczami czy też dydaktykami? Jaką rolę i znaczenie mają kompetencje do nauczania w ich rozwoju zawodowym? Kim są eksperci merytoryczni i dydaktyczni? Czy propagują podejście transmisyjne czy konstruktywistyczne w prowadzeniu zajęć oraz jak widzą potrzebę rozwijania swoich kompetencji do nauczania? Na te pytania odpowiedzi poszukiwano w badaniach ankietowych prowadzonych przez zespół Katedry Edukacji i Rozwoju Kadr na temat tożsamości zawodowej nauczycieli Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Celem wystąpienia jest zaprezentowanie sylwetki eksperta naukowego i dydaktycznego, wskazanie cech charakteryzujących obie grupy nauczycieli, m.in. wskazanie preferowanych toków prowadzenia zajęć i postaw wobec doskonalenia kompetencji dydaktycznych. Uzyskane wyniki badań dotyczące tożsamości zawodowej nauczycieli zostaną dodatkowo zestawione i porównane z wynikami badań prowadzonych w latach ubiegłych na temat postaw i oczekiwań studentów UEP wobec uczelni wyższych.

Menadżer bibliografii – zastosowanie na przykładzie programu Mendeley

Natalia Wiśniewska
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
n.wisniewska90@gmail.com

Menadżer bibliografii Mendeley to program pozwalający w łatwy sposób zarządzać kolekcją dokumentów, zwłaszcza tych związanych ze środowiskiem naukowym. Aplikacja pozwala na tworzenie bibliografii, baz danych, edycję artykułów poprzez dodawanie notatek, cytatów. Prezentacja zawiera porównanie różnych programów do zarządzania bibliografią i tworzenia przypisów (m.in. Mendeley, Zotero, EndNote) oraz przedstawienie ich najważniejszych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem ich przydatności dla studentów podczas pisania pracy magisterskiej.

Informacja zwrotna – dialogi pomiędzy nauczycielem a uczniem

Sylwia Zielińska, Klaudia Milewska
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
sylwia.zielinska@biol.ug.edu.pl

W życiu codziennym czy zawodowym wykonujemy różne zadania oraz podejmujemy szereg decyzji. Skąd mamy wiedzieć czy to, co robimy jest dobre? Może należy coś zmienić? Poprawić? W takich wypadkach istotna jest samoocena działań, jednak w wielu sytuacjach potrzebujemy opinii innej osoby - informacji zwrotnej, aby rzetelnie ocenić nasze postępowanie, co przyczyni się osiągnięcia lepszych wyników.

Informacja zwrotna jest kluczowym elementem edukacji. Stanowi dialog pomiędzy nauczycielem a uczniem. Dialog, który ma pomóc uczniowi w uczeniu się, a nauczycielowi w nauczaniu. Dlatego tak ważne jest poprawne konstruowanie informacji zwrotnej.

Nastawienie nauczyciela ma wpływ na jakość edukacji i postępy w nauce studenta, dlatego poprawne przekazanie informacji zwrotnej jest istotnym elementem procesu edukacyjnego. Należy pamiętać, że informacja zwrotna stanowi element dialogu i dlatego kierowana jest zarówno do studenta, jak i nauczyciela, co przynosi obustronne korzyści. Za każdym razem należy wskazać i docenić dobre elementy wykonanej pracy, a także wskazać elementy wymagające dalszej pracy. Informacja zwrotna jest ważnym elementem zarówno dla nauczycieli akademickich, jak i studentów, ma wpływ na monitorowanie postępów w nauce oraz doskonalenia umiejętności. Nauczyciel akademicki powinien być mentorem, który w klarowny i bezpośredni sposób podpowie studentom, co zrobili dobrze, a nad czym powinni jeszcze pracować. Informacja zwrotna powinna również dotrzeć do nauczyciela, czy spełnił się w roli mentora, doradcy.

Dialog pomiędzy studentem a nauczycielem powinien opierać się na wzajemnym zaufaniu, szczerości, a także konstruktywnej krytyce płynącej z obu stron, co wymaga czasu i pracy. Wzajemna komunikacja w trakcie wspólnej pracy, jak i wysłanie wartościowej informacji zwrotnej stanowi kluczowy element w procesie edukacji.

STRESZCZENIA PLAKATÓW

*Streszczenia uszeregowano wg kolejności alfabetycznej
nazwisk pierwszych autorów.*

Kształcenie online – atrakcyjne perspektywy

Katarzyna Bocheńska-Włostowska

Otwarta Akademia Umiejętności

kbw@akademiaumiejetnosci.com

Plakat prezentuje wyniki badań przeprowadzonych na studentach dziennikarstwa i pedagogiki. Eksperyment miał m.in. odpowiedzieć na pytanie, jakie rozwiązania cieszą się wśród studentów największym zainteresowaniem i dlaczego. W tym celu zastosowano rozwiązania biznesowe.

Cenione przez studentów cechy i kompetencje wykładowcy akademickiego

Agnieszka Cieszyńska, Renata Dudziak

Wydziałowa Pracownia Dydaktyki i Ochrony Przyrody, Wydział Biologii, Uniwersytet

im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

acieszynska@gmail.com

Poszukując najbardziej skutecznych strategii kształcenia, wymyślając i doskonaląc najciekawsze z metod pracy ze studentami nie można zapomnieć, że podstawowym atrybutem pracy nauczyciela jest on sam. Zawód nauczyciela określany jest jako trudny ze względu na niejasność roli, niespójność nałożonych wymagań oraz oceniany jako obarczony wysokimi kosztami psychicznymi. Zastanawiając się nad kryteriami sukcesu zawodowego dydaktyka można zauważyć brak jego jednoznacznych wskaźników. Cykliczna ocena pracownika uniwersytetu w głównej mierze dotyczy jego dorobku naukowego, który jest podstawą awansu zawodowego. Stanowi to zasadniczą różnicę pomiędzy karierą zawodową nauczyciela szkolnego i akademickiego. Nie jest jednak tak, że władze uczelni ignorują edukacyjną misję uniwersytetu. Każdy nauczyciel szkoły wyższej zobligowany jest do realizacji rocznego pensum, wielkość którego zależy od zajmowanego stanowiska. Rokrocznie przeprowadzana jest ewaluacja zajęć na uczelniach. Studenci proszeni są o wypełnianie ankiet, które umożliwią wgląd w przebieg procesu dydaktycznego. Ankiety te są również trudnym do przecenienia źródłem informacji dla samego prowadzącego, który dodatkowo może dokonać autoewaluacji. Takie działania podejmowane są w założeniu po to, by podnosić jakość kształcenia i trafiać w potrzeby studentów. Na Wydziale Biologii UAM w Poznaniu corocznie Samorząd Studencki ogłasza konkurs na „wykładowcę o największym sercu”. Wydaje się, że dla studentów arkusze ewaluacyjne nie wyczerpują zakresu tych cech, które są skłonni cenić u nauczycieli akademickich. To zjawisko stało się inspiracją do przeprowadzenia badań na temat tego, kogo studenci określają jako bardzo dobrego wykładowcę i czy osoba taka będzie miała te same cechy, co „nauczyciel o wielkim sercu”.

Poster z mobilnym internetem czyli hybrydowe formy komunikacji w nauce

Stanisław Czachorowski

Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmińsko Mazurski w Olsztynie

stanislaw.czachorowski@uwm.edu.pl

Są nie tylko media hybrydowe, ale i pojawiają się nowe, hybrydowe formy komunikacji naukowej (upowszechniania wyników), łączące tradycyjny tekst, plakat naukowy z mobilnym Internetem. Wszystkie elementy techniczne są już w zasięgu ręki w większości na wolnej licencji.

Komputery i elektronika zmieniły wiele. Tekst już nie musi być linearny. Hipertekstowe przekierowania w jednym dokumencie elektronicznym, jak i odwołania do innych za pomocą Internetu, stworzyły zupełnie nowe możliwości. Jednak w korzystaniu z zasobów internetowych łatwo zagubić się w gąszczu pobocznych informacji i stracić kontakt z właściwym tekstem. To, co kiedyś wynikało z ograniczeń, teraz musi być osiąganym siłą woli i koncentracją. Zbyt duże możliwości rozprasza. Mobilny Internet powszechnie dostępny zmienił jeszcze więcej. Media stały się hybrydowe. Prasa wymieszana została z radiem i telewizją, a do tego z namiastką bezpośredniej rozmowy (aktywizujące komentarze i portale społecznościowe). Środowisko akademickie powoli odkrywa te możliwości. Zmieniają się tradycyjne formy komunikacji naukowej. Już nie tylko seminaria, referaty, publikacje i sesje posterowe (a przecież poster to naukowa nowinka, upowszechniona w naukach przyrodniczych, która zaledwie dociera do nauk humanistycznych). Nawet tradycyjny poster, jako połączenie publikacji naukowej z plakatem można ożywić i ozdobić filmem oraz szybkim dostępem do źródeł. Wystarczy skorzystać z QR Code lub innych aplikacji.

Hybrydowe formy komunikacji w nauce stają się faktem. Dla wielu jeszcze jako mglista fantazja, dla innych - rodząca się innowacja.

Kształcenie pozaformalne jako wyzwanie dla dydaktyki akademickiej

Stanisław Czachorowski

Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmińsko Mazurski w Olsztynie
stanislaw.czachorowski@uwm.edu.pl

Dokonyje się przewrót kopernikański w edukacji. Dydaktyka akademicka najwyraźniej nie bardzo za tym procesem nadąża. Zmienia się rola uniwersytetów w edukacji, bo zmienia się paradygmat kształcenia. Coraz bardziej wzrasta znaczenie kształcenia pozaformalnego i nieformalnego czy nawet ustawicznego. Nie zmienia się misja uniwersytetu, zmieniają się jedynie studenci. Przekaz edukacyjny musi być dostosowany do słuchacza, jeśli ma być skuteczny (a nie być tylko pustym rytuałem).

Słychać głosy zaniepokojenia, że w dobie niżu demograficznego ubywa nam studentów, a uczelniom grozi kryzys. Jednak chętnych do kształcenia jest równie wielu, a nawet może więcej. Zmienia się tylko forma. Powstają różnorodne centra nauki, popularne są pikniki naukowe, uniwersytety trzeciego wieku, wykłady otwarte, kawiarnie naukowe, popularyzatorskie w mediach hybrydowych. To nie jest tylko rozrywka lecz formy edukacyjne. Transfer wiedzy odbywa się na wiele innych sposobów.

Forma dydaktyki akademickiej musi nadążać za kontekstem miejsca i słuchacza. Zmiana formy kształcenia nie jest jeszcze dostrzegana w algorytmach finansowych, uczelnie dostają pieniądze na liczbę tradycyjnych studentów i typowe publikacje naukowe. Na razie coś ważnego jest gubione i niedostrzegane. Nie możemy patrzeć tylko na prosty efekt finansowy i zamykać tych szkół, wydziałów czy katedr w „niżu demograficznym”.

Coraz częściej szkoła i uniwersytet przestają być postrzegane jako jedyne miejsce, w którym się uczymy, gdyż uczniowie/studenci/słuchacze otrzymują atrakcyjne propozycje edukacyjne spoza tradycyjnych instytucji edukacyjnych. Trzeba podjąć w dydaktyce akademickiej działalność korespondującą z edukacją pozaszkolną. Miejsce edukacji może być w każdym „tu i teraz”, a nie w tylko czterech ścianach uniwersytetu.

Konflikt tragiczny, czyli problem etyki uczelni biomedycznych

Lidia Gaffke, Joanna Tymecka-Mulik, Katarzyna Kozłowska

Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

lydia.gaffke@gmail.com

Początkiem poznania jest ciekawość i zdziwienie. Jego podstawą - wnikliwa obserwacja. Obserwując chorego człowieka, lekarz może dostrzec objawy choroby, a dzięki rozmowie z pacjentem analizuje jej przebieg. Nie potrafi jednak wyjaśnić, co jest przyczyną danej przypadłości. Badania naukowe, jak każdy rodzaj ludzkiej działalności, podlegają ocenie etycznej. Dynamiczny rozwój biologii i medycyny w drugiej połowie XX wieku i rozszerzające się możliwości ingerencji w organizm ludzki spowodowały, że aspekty etyczne badań biomedycznych spotykają się z coraz szerszym zainteresowaniem. Rozwój wiedzy i techniki medycznej nie byłby możliwy bez badań naukowych w biomedycynie, w tym także tych z udziałem człowieka. Proces dydaktyczny uczelni biomedycznych niejednokrotnie wywołuje oburzenie, czasem odrzę wśród ludzi nie związanych ze środowiskiem. Biologia jest jednak nauką empiryczną - podważanie empirii jest pozbawione sensu. Z drugiej strony nikt nie neguje słuszności normy „nie zabijaj”, dyskusja zaczyna się dopiero w momencie, gdy pytamy o jej zakres. Czy pod normę tę podpadają ci, którzy jeszcze się nie urodzili? Przykłady można mnożyć, gdyż niewiele dyskusji we współczesnej etyce wywołuje tak gorące spory, jak dyskusje natury bioetycznej. Zastanawiamy się czy istnieje granica badań naukowych? Jaki sens ma prowadzenie płonnych dyskusji, kiedy każda ze stron dysponuje równorzędnymi racjami? Jedno jest pewne - ciągły postęp medycyny jest zarówno konieczny, jak i nieunikniony. W ogromnej mierze odbędzie się za pośrednictwem eksperymentów, co do opowiedzenia się po którejś ze stron, winniśmy zawierzyć własnemu sumieniu.

Kody QR w Dydaktyce Akademickiej

Przemysław Gilski

Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, Politechnika Gdańska

pgilski@eti.pg.gda.pl

Kody QR (Quick Response) są dwuwymiarowymi kodami kreskowymi, które mogą być odczytywane przez urządzenia mobilne takie, jak smartfony, tablety, czy laptopy. Wykorzystywane są m.in. do zapisywania informacji tekstowych, adresów stron internetowych, odnośników do zasobów zewnętrznych, czy też danych z klasycznej wizytówki.

Można by przyjąć, iż kody te stanowią łączniki pomiędzy światem fizycznym, a elektronicznym. Znajdują się one m.in. na plakatach, opakowaniach produktów, okładkach czasopism lub płyt, a także innych materiałach promocyjnych. Kody QR posiadają niezwykle duży potencjał efektywnego i sprawnego dostarczania informacji. Pozwalają na wymianę danych w szerokorozumianym środowisku sieci teleinformatycznych, zarówno w postaci graficznej jak i tekstowej.

W przypadku dydaktyki akademickiej kody QR mogłyby usprawnić sposób prowadzenia zajęć. Dla przykładu w sytuacji, gdy wykładowca przedstawia zbiór wykorzystanej literatury, cytowań lub innych zewnętrznych odnośników. Odwołania te mogłyby być przedstawione w formie kodów, nie zaś ciągów znaków, niekiedy skomplikowanych i trudnych do zapamiętania lub zanotowania w krótkim czasie. Kody QR można by umieścić także w skryptach, materiałach wykładowych, instrukcjach laboratoryjnych czy prezentacjach multimedialnych. Takie działanie może okazać się szczególnie przydatne, gdy prowadzący szybko przechodzi do kolejnych slajdów. Studenci poprzez zeskanowanie kodu mogą uzyskać dostęp do zasobu w sieci online lub pobrać go na swoje urządzenie.

Zastosowanie nowych technologii w kształceniu – wirtualne laboratorium chemiczne

Piotr Jagodziński, Robert Wolski
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
wola@amu.edu.pl

W urządzeniach elektronicznych takich, jak smartfony, tablety czy konsole do gier, powszechnie wykorzystywane są naturalne interfejsy użytkownika (NUI). Technologię tę zastosowano w kształceniu chemicznym. Opracowano wirtualne laboratorium chemiczne, w którym można symulować wykonywanie czynności laboratoryjnych zbliżonych do tych, które wykonuje się w rzeczywistym laboratorium. Do detekcji i analizy ruchów rąk ucznia wykorzystano sensor Kinect, który jest przykładem NUI. W literaturze opisano różne rodzaje wirtualnych laboratoriów, w których praca związana jest z zaangażowaniem się w wykonywanie różnych czynności manualnych. Najczęściej dotyczy to odpowiedniej obsługi programu komputerowego za pomocą klawiatury lub myszy stanowiących interfejsy wejściowe. Praca ta niewiele ma wspólnego z rzeczywistą pracą w laboratorium. Pojawienie się NUI stworzyło nowe możliwości w sterowaniu programami symulacyjnymi. Sterowanie to odbywa się z wykorzystaniem naturalnych ruchów i gestów użytkownika programu powodując, że jego obsługa staje się bardziej naturalna i intuicyjna. Daje to możliwość przygotowania takiego oprogramowania, dzięki któremu użytkownik może angażować się bardziej w praktycznym działaniu, które związane jest z wykonywaniem gestów i ruchów bardzo podobnych do tych jakie wykonuje się podczas wykonywania eksperymentów w pracy laboratoryjnej. Zbadano w jakim stopniu zastosowanie przygotowanego środka dydaktycznego wpłynęło na zwiększenie postępów użytkowników programu w kształceniu chemicznym. Wykazano w jakim stopniu praca w wirtualnym laboratorium chemicznym z wykorzystaniem sensora Kinect powoduje wzrost zaangażowania emocjonalnego użytkownika programu w pracy laboratoryjnej. Wykazano wpływ pracy w wirtualnym laboratorium na osiągnięcie przez uczących się lepszych wyników kształcenia oraz wzrost zainteresowania przedmiotem chemia.

Kompetencje psychologiczne studentów i absolwentów studiów pedagogicznych – podsumowanie badań

Anna Karcz-Czajkowska

Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

anna.karcz.czajkowska@gmail.com

Prezentowany materiał stanowi podsumowanie badań przeprowadzonych w okresie maj-czerwiec 2014. Omówione zostaną aspekty kształcenia psychologicznego nauczycieli oraz wyniki ankiety zapotrzebowania na kompetencje w zakresie psychologii u absolwentów i studentów kierunków pedagogicznych polskich uczelni. W materiale opracowane zostały zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe - swobodne wypowiedzi odnoszące się do doświadczeń i wyobrażeń nauczycieli, dotyczące posiadanych i pożądanых umiejętności z zakresu diagnostyki edukacyjnej, psychopatologii rozwoju, psychologii emocji i motywacji, psychologii poznawczej i społecznej.

Laboratorium – specyficzna metoda kształcenia na kierunkach przyrodniczych

Wioletta Kobiela, Patrycja Juchniewicz
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
wioletta.kobiela@ug.edu.pl

Termin „metoda” pochodzi od greckiego słowa *methodos*, co znaczy badanie, sposób badania, droga dochodzenia do prawdy. Jedną z metod kształcenia realizowaną na uczelniach przyrodniczych jest metoda praktyczna. Głównym jej założeniem jest ułatwienie bezpośredniego poznania rzeczywistości oraz wykorzystanie posiadanej już wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych.

Wykorzystywaną formą takiej metody są zajęcia laboratoryjne, które są obowiązującym elementem kształcenia na poziomie szkoły wyższej. Wspomagają one formowanie i rozumienie koncepcji naukowych, a także rozwiązywanie problemów badawczych oraz doskonałą umiejętność praktyczne niezbędne w pracy zawodowej. M.in. kształcą i doskonalą: wykonywanie czynności manualnych, prowadzenie obserwacji, analizowanie i interpretację danych, a także samo planowanie eksperymentu.

Ćwiczenia laboratoryjne mogą być realizowane tokiem podającym lub poszukującym (problemowym). Domin wyróżnił 4 style instrukcji dla studentów determinującej strategię pracy podczas ćwiczeń: (1) tradycyjny – weryfikujący, (2) zadanie badawcze, (3) projekt badawczy, (4) doświadczenie problemowe.

W nauczaniu uniwersyteckim dominuje podejście tradycyjne, w którym student otrzymuje instrukcję, wg której wykonuje doświadczenie aby uzyskać wiadomy wynik. Niemniej podejmowane są działania zmierzające do modyfikowania sposobu prowadzenia zajęć. W podejściu problemowym w instrukcji, student otrzymuje jasno sformułowany cel i niezbędne informacje, lecz nie narzuca gotowych rozwiązań. Dlatego też ćwiczenia takie stawiają nowe wyzwania zarówno dla studentów jak i nauczycieli. Jednak obie grupy wynoszą przydatne wartości - studenci - umiejętność rozwiązywania problemów badawczych typowych dla pracy zawodowej, nauczyciele zaś - wiedzę o tym, czego mogą oczekiwać od studentów na danym etapie kształcenia.

Coach wspiera Mistrza? Możliwości wykorzystania nowych metod i procesów w zakresie wsparcia pracy dydaktycznej kadry uniwersyteckiej

Dominika Kostrzewa

Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański

kostrzewa.dominika@wp.pl

Polskie szkolnictwo wyższe dostrzega konieczność wdrażania metod opierających się na elementach tutoring, mentoringu i coachingu w kształceniu studentów. Ta droga profesjonalizacji procesu nauczania jest silnie związana z założeniami paradygmatu humanistycznego dydaktyki akademickiej. Krajowe podejście do niniejszej problematyki dotyka przede wszystkim sfery wsparcia studenta przez wykładowcę, który w tym wypadku pełni jednocześnie rolę tutora/ coacha/ mentora. Prymatem i najczęściej poruszonym zagadnieniem staje się odkrycie potencjału studiującego. Jednocześnie współczesne kształcenie nauczycieli akademickich w większości opiera się na kursach w zakresie dydaktyki akademickiej dla młodych wykładowców, rozpoczynających karierę naukową. Badania, mające na celu ewaluację zajęć z młodzieżą akademicką, wskazują że nie jest to przygotowanie wystarczające. W świetle powyższego widać konieczność podjęcia działań w celu maksymalizacji wsparcia pracy nauczyciela. Interesujące możliwości rozwiązania tego problemu odnaleźć można w dydaktyce akademickiej innych krajów - próby refleksji nad nimi pozwolą zastanowić się nad pytaniem, czy elementy, np. coachingu i superwizji mogą służyć nie tylko słuchaczom, ale i kadrze naukowej.

Etos uniwersytecki – ale jaki?

Agnieszka M. Kowalczyk
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
agakowalczyk@wp.eu

Problematyka etosu uniwersyteckiego, rozumianego jako „zbiór wartości przyjętych i wprowadzanych w czyn przez środowisko akademickie”, jest coraz częściej przedmiotem dyskusji i debat środowiska naukowego. Najlepszym tego przykładem są różnorakie zjazdy i seminaria naukowe, organizowane w celu określania tego, czy etos akademicki w ogóle istnieje, a jeśli tak, to czym jest i czy współcześnie stanowi on nadal autentyczny wyznacznik dla funkcjonowania uczelni. Niniejszy plakat skoncentruje się wokół odpowiedzi na pytania o to, czym współcześnie jest owy etos, jakie orientacje aksjologiczne stanowią jego punkt odniesienia oraz jakie zagrożenia stają dziś na przeszkodzie w jego pełnej realizacji.

Mentoring – istota relacji mistrz-uczeń w dydaktyce szkoły wyższej

Katarzyna Kozłowska, Joanna Tymecka-Mulik, Lidia Gaffke

Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

katarzyna_iwona_kozlowska@o2.pl

Najważniejszą rolą dydaktyki szkoły wyższej jest kreowanie liderów oraz przygotowywanie ich do rozpoczęcia samodzielnej kariery zawodowej. Efektywność realizacji tego celu zależy od poziomu przekazywanej wiedzy, jak również od indywidualnego podejścia do każdego studenta. Takie podejście powinno obejmować motywację studenta, zaszczepienie potrzeby dążenia do doskonałości, pomoc w rozpoznaniu jego mocnych i słabych stron oraz wybraniu ścieżki kariery. Rozwój przyszłego specjalisty uwzględniający indywidualną pracę ze studentem przebiega najlepiej przy zastosowaniu relacji mistrz-uczeń, czyli mentoringu.

Mentor jest definiowany jako osoba posiadająca doświadczenie oraz umiejętności pozwalające na rozwijanie kariery podopiecznego. Mentor zwykle pełni dwie zasadnicze role dla swojego podopiecznego. Pierwsza z nich polega na doradzaniu oraz nadawaniu kierunku postępów w życiu zawodowym swojego ucznia. Druga natomiast związana jest ze stanowieniem dla niego wzorca oraz wsparcia moralnego. Spełnianie przez mentora obu tych funkcji pozwala podopiecznemu na rozwój kariery oraz zachowanie równowagi pomiędzy życiem zawodowym, a prywatnym. Znaczącą rolę mentoringu podkreślają wyniki licznych badań, w których to wykazano, iż osoby posiadające mentora, szczególnie na pierwszych etapach kariery, osiągają lepsze efekty swojej pracy, otrzymują wyższe pensje, jak również wykazują wyższy poziom zadowolenia. Również mentorzy otrzymują wiele korzyści z relacji ze swoimi uczniami. Przykładem może być czerpanie satysfakcji płynącej z kształcenia nowego pokolenia pracowników, jak również „odświeżenie” swojej własnej kariery poprzez przyswajanie nowych technologii, metod oraz zgłębianie aktualnych problemów związanych z dziedziną ich wiedzy.

Nowoczesna technologia na wykładzie – narzędzie do budowy interakcji czy dystansu?

Teresa Lehmann

Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

lehmann@amu.edu.pl

Wykład jest jedną z podstawowych metod nauczania w szkolnictwie wyższym. Najogólniej, ma on za zadanie przekazać wiedzę w zakresie podstawowym (w postaci definicji, wzorów, historii itd.) lub abstrakcyjnym (np. interpretacja procesów, zjawisk) - zależnie od miejsca w programie studiów jak i charakteru dziedziny wiedzy, którą obejmuje poruszana tematyka. Świadomość ograniczonego czasu wykładu wymusza na prowadzącym dokonanie doboru i selekcji treści wiedzy, często z obszernej dziedziny jak i formy przekazu. W dobie edukacji medialnej najczęściej wybieraną formą transferu wiedzy jest prezentacja komputerowa (pokaz slajdów), uznawany jako sposób, który najlepiej trafia do współczesnych studentów. Dobrze przygotowana prezentacja z pewnością ułatwia utrzymanie przejrzystości prezentowanego materiału i tempa wykładu, ale może znacząco ograniczać ładunek emocjonalny przekazu uzyskiwany w dużej mierze na ekspresyjnym potencjale języka mówionego. Nadmierne zaangażowanie technologii przez wykładowcę może skutkować bezosobowym stylem wykładu i braku interakcji ze strony słuchacza - studenta. Forma przekazu może być więc kontekstem budowania interakcji między wykładowcą a odbiorcą. Osiągnięcie interakcji w ramach typowego kursu prowadzonego metodą wykładu stanowi spore wyzwanie dla wykładowcy, gdyż podstawowa różnica w tej interakcji dotyczy różnego stopnia zaangażowania nauczyciela akademickiego realizującego materiał a studenta uczącego się tego materiału. Na plakacie omawia się sposoby wykorzystania nowoczesnych technologii w celu zindywidualizowania przekazu wiedzy i budowaniu efektywnych relacji pomiędzy wykładowcą a studentem.

Experiential Education w praktyce akademickiej

Agnieszka Leśny

Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

aga.lesny@gmail.com

Jak znaleźć kompromis pomiędzy zakresem wiedzy narzucanej przez KRK, a potrzebą kształcenia kompetencji w rozumieniu wiedzy-umiejętności i postawy? Moją odpowiedzią jest czerpanie z teorii i metod experiential education, która dostarcza ciekawych rozwiązań łatwych do zaaplikowania do wielu dziedzin, które wykładamy.

Czy zdalny kurs logiki może być efektywny? E-learningowy kurs logiki dla studentów psychologii UAM

Paweł Łupkowski, Mateusz Urbański, Katarzyna Paluszkiewicz
Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
pawel.lupkowski@gmail.com

Na posterze przedstawiamy nasz autorski e-learningowy kurs z wprowadzenia do logiki, przeznaczony dla studentów pierwszego roku psychologii UAM. Omówimy poszczególne elementy kursu: organizację w czasie, materiały kursowe, zasady zaliczenia oraz rozwiązania techniczne. Przedstawimy także ewaluację kursu oraz próbę porównania tradycyjnej i e-learningowej formy realizowania zajęć z logiki z perspektywy prowadzącego.

Otwarte zasoby edukacyjne systemu składu tekstu LaTeX – projekt pakietomat.wordpress.com

Paweł Łupkowski

Instytut Psychologii, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

pawel.lupkowski@gmail.com

Chyba każdy użytkownik LaTeXa miał kiedyś podobny problem. "Potrzebuję pakietu, który zrobi coś bardziej wyrafinowanego..." Szukamy i szukamy. W końcu udaje się nam znaleźć pakiet, który powinien rozwiązać nam nasz problem. Pobieramy go i ... no właśnie - zaczynamy poszukiwanie dokumentacji, przykładów użycia, testujemy, próbujemy. A czas mija.

W wystąpieniu przedstawię projekt witryny internetowej, której celem jest zebranie w jednym miejscu jak największej bazy pakietów (popularnie nazywanych paczkami) tworzonych dla systemu LaTeX razem z ich opisem (w języku polskim) oraz przykładami użycia.

Koła naukowe – element PR naukowego studentów

Natalia Machałek

Katedra Fitopatologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
nataliamachalek@gmail.com

Koła naukowe- agendy nastawione na działalność studencką, celem rozwijania naukowych pasji, zawiązywania nowych znajomości i aktywnego spędzania wolnego czasu w sensie naukowym. Dla wielu studentów aktywne działanie w KN to prowadzenie badań w oparciu o dostępny materiał badawczy danej Katedry, rozwiązywanie określonego problemu w grupie oraz zaprezentowanie otrzymanych wyników badań na szeroko pojętej arenie młodych adeptów nauki- seminariach, sympoziach kół naukowych tych krajowych i zagranicznych. Dla wielu młodych badaczy działalność w KN jest swoistym tworzeniem naukowego PR (public relations). Młody człowiek przez przeprowadzenie określonych badań, zaprezentowanie własnych wyników na spotkaniach młodych naukowców wyrabia sobie wiele pozytywnych cech. Do takich cech należą: styczność z publicznością z różnych ośrodków akademickich, co pozwala na nabranie pewności siebie w wystąpieniach publicznych; działalność popularyzatorska- poprzez prezentowanie wyników badań na forum, młody badacz zaczyna być popularny ze względu na obecność na seminariach KN. Jest również popularyzowana jednostka naukowa, z której młody badacz się wywodzi. Koło naukowe uczy młodych ludzi spontaniczności w działaniu, obowiązkowości i systematyczności w prowadzeniu badań, a przede wszystkim współpracy z ludźmi na wielu szczeblach uniwersytetu. Taki młody badacz staje się menedżerem własnego rozwoju naukowego, a w przypadku kiedy pełni on funkcję prezesa KN jest niejako menedżerem zespołu. Zaś zespół ten nakierowany jest na osiągnięcie sukcesów i prowadzenie dalszych badań. Tym samym działalność w KN ukazuje istotę prac badawczych w dalszym rozwoju naukowym.

Kształcenie ustawiczne kadry jako warunek sine qua non zapewnienia jakości dydaktyki akademickiej

Iwona Maciejowska, Bożena Freund
Centrum Doskonalenia Dydaktyki Akademickiej - Ars Docendi UJ
bozena.freund@uj.edu.pl

Kontynuując 10-letnią tradycję warsztatów dydaktycznych przeznaczonych dla kadry kształcącej i doktorantów UJ, w roku 2014 na Uniwersytecie Jagiellońskim powołano Centrum Doskonalenia Dydaktyki Akademickiej - Ars Docendi UJ. Celem działania Centrum jest doskonalenie kompetencji dydaktycznych oraz wspieranie rozwoju zawodowego naszych nauczycieli akademickich i doktorantów. Centrum realizuje swoje cele poprzez prowadzenie warsztatów; kursów i szkoleń, współpracę z uczelniami zagranicznymi, organizację i współorganizację konferencji takich jak np.: (1) Ars Docendi - rozwijanie wybranych kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich i doktorantów (Konferencja zorganizowana w ramach projektu Harmonizacja Zarządzania Dydaktyką na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie - HaZarD): <http://www.cbsw.uj.edu.pl/konferencja-ars-docendi>; (2) Ideał uniwersytetu a potrzeby społeczne: <http://jacko.econ.uj.edu.pl/Inne/konf/15ideal/1.htm>, a także poprzez utworzenie strony internetowej, która będzie zawierać kompleksowe informacje z zakresu wydarzeń i nowości w dziedzinie dydaktyki akademickiej. W naszych planach przewidujemy także prowadzenie i inspirowanie badań naukowych z zakresu dydaktyki akademickiej, publikację przewodnika dla nauczycieli akademickich oraz wspieranie rozwoju zawodowego metodami innymi niż opisane powyżej (np. poprzez konsultacje, fora dyskusyjne i hospitacje).

W trakcie prezentacji chcielibyśmy podzielić się przede wszystkim pytaniami, jakie zrodziły się przez lata prowadzenia warsztatów Ars Docendi i przedyskutować możliwe odpowiedzi. Należą do nich m.in. kwestie: ogólności i kierunkowej specyfiki proponowanych kursów (ile dydaktyki akademickiej, a ile dydaktyki przedmiotowej?), metod stosowanych na zajęciach kształcących, metod motywowania odbiorców do skorzystania z propozycji kształcenia, zróżnicowania uczestników kursu (np. nauczyciele i/lub doktoranci; z jednego wydziału, czy całej uczelni?), stereotypów związanych z poprzednim systemem oraz nierozpoznawalnością dydaktyki jako gałęzi wiedzy i nauki „Przecież zdawałem egzamin z pedagogiki do doktoratu w latach 80-tych, co się mogło zmienić od tego czasu”, „Jestem świetnym naukowcem, uczę związanego z moją dziedziną przedmiotu, czego mi więcej potrzeba?”) itd.

Animacja komputerowa jako środek dydaktyczny wspomagający nauczanie o procesach dyfuzji, osmozy i plazmolizy

Lilianna Malinska, Eliza Rybska, Ewa Sobieszczuk-Nowicka, Małgorzata Adamiec
Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
msolin@amu.edu.pl

Procesy zachodzące na poziomie molekularnym czy komórkowym takie, jak dyfuzja, osmoza czy plazmoliza należą do kanonu edukacji biologicznej. Ich waga jest o tyle zauważalna, że efekty tych procesów są obserwowalne w życiu codziennym niemalże każdego człowieka. Jednakże doniesienia literaturowe jednoznacznie wskazują na fakt, że wiedza studentów dotycząca dyfuzji i osmozy jest fragmentaryczna, a ich wyobrażenia dotyczące tych procesów często znacząco odbiegają od prawdy naukowej. Trudności ze zrozumieniem tych procesów wynikają między innymi z faktu, że opierają się one na zjawiskach zachodzących na poziomie molekularnym, których bezpośrednia obserwacja jest niemożliwa. Stwarza to konieczność wyobrażania sobie przez studentów mechanizmów i zdarzeń leżących u podłoża tych procesów, co w konsekwencji prowadzi do wielu nieporozumień, błędów i uproszczeń. Owe błędne mniemania są nie tylko przyczyną wielu niepowodzeń na egzaminach, ale przede wszystkim często uniemożliwiają interpretację wielu zjawisk biologicznych jak np. wyjaśnienia pęknięcia owoców wiśni po intensywnej opadach. Dlatego też w przypadku nauczania o procesach, których nie można zobaczyć gołym okiem, takich jak dyfuzja czy osmoza, konieczne staje się wykorzystanie odpowiednich środków dydaktycznych w postaci modeli stanowiących pomoc w wizualizacji pewnych zjawisk oraz umożliwiających uczącemu się nabywanie odpowiednich wyobrażeń o rzeczywistości. Do takich środków dydaktycznych należą oparte na animacji komputerowej filmy dydaktyczne, których skuteczność w kształtowaniu umiejętności wyobrażania sobie oraz wspomagania rozumienia procesów biologicznych czy chemicznych na poziomie molekularnym została udokumentowana literaturze światowej. W niniejszym komunikacie prezentujemy film dydaktyczny obrazujący w formie animacji komputerowej, mechanizmy zachodzenia dyfuzji, osmozy oraz powiązanej z nimi plazmolizy na poziomie molekularnym i wiążący je w jedną spójną całość. Scenariusz tego filmu stworzony został z uwzględnieniem rozpoznanych w trakcie wcześniejszych, jakościowo - ilościowych badań sondażowych o charakterze eksploracyjnym problemów studentów związanych ze zrozumieniem procesów dyfuzji i osmozy .

Po_Prostu – projekt edukacyjno-informacyjny

Monika Mielcarek, Aleksandra Ratajczyk
Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
monika.mielcarek@amu.edu.pl

Na posterze zaprezentujemy projekt edukacyjno - informacyjny Po_Prostu.

Po_Prostu, czyli poznańska promocja studiowania, przygotowano z myślą o uczniach szkół ponadgimnazjalnych. W ramach projektu wykładowcy z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu realizują warsztaty z obszaru psychologii poznawczej, komunikacji, rozwoju człowieka i kognitywistyki. Mają one na celu przybliżenie problematyki i wyjaśnienie zagadnień związanych z kierunkami, obalenie mitów i stereotypów związanych z psychologią.

Aktywny udział w organizacji wydarzeń popularnonaukowych a kształtowanie umiejętności Interpersonalnych

Klaudia Milewska, Sylwia Zielińska
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
klaudia.milewska@biol.ug.edu.pl

Corocznie na wielu uczelniach w całej Polsce organizowane są popularne wydarzenia naukowe, m.in. pikniki, wykłady, wycieczki, warsztaty, konkursy. Zyskują one coraz większą popularność, ponieważ są doskonałą metodą promowania szeroko pojętej nauki oraz uczelni wyższych. Niemniej jednak jest to okupione ogromną ilością pracy podczas organizacji takich wydarzeń. Czy może to również skutkować rozwojem własnych zdolności?

Warto zastanowić się nad tym, jakie korzyści płyną z brania czynnego udziału w organizacji takich wydarzeń jak Bałtycki Festiwal Nauki czy Noc Biologów. Czy takie metody nauczania jak aktywna popularyzacja nauki, mogą pozwalać na kształtowanie umiejętności organizatorów? A jeśli tak to jakie umiejętności są kształtowane podczas takiego przedsięwzięcia?

Czy w opinii organizatorów, imprezy tego typu są dobrą okazją do rozwoju osobistego, uzyskiwania nowych doświadczeń, rozwijania umiejętności pracy w zespole lub poszerzania wiedzy przez młodych uczestników, biorących udział w organizacji tego typu imprez? Jaki wpływ ma aktywny udział w organizacji wydarzeń o charakterze popularnonaukowym na rozwijanie umiejętności interpersonalnych? Czy skutkiem chęci podzielenia się swoją wiedzą przez organizatorów, oraz pokazania, że nauka też może być ciekawa jest coraz większe zainteresowanie ze strony kolejnych zastępów pomysłodawców nowych warsztatów czy konkursów?

Oczekiwania studentów dotyczące oferty edukacyjnej uczelni w zakresie rozwoju kompetencji społecznych raport z badań rynku i opinii społecznej przeprowadzonych dla AWF Katowice

Dorota Olex-Zarychta, Agnieszka Stachura
Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki w Katowicach
d.olex@awf.katowice.pl

W grudniu 2014 przy wsparciu firmy badawczej Marketing Research Group przeprowadzono w AWF Katowice badania rynku i opinii społecznej w zakresie oczekiwań studentów dotyczących oferty edukacyjnej uczelni pod kątem przyszłej kariery zawodowej absolwentów kierunków pedagogicznych.

Wyniki badań wskazały, m.in. że:

1. Studenci nie uznają oferty edukacyjnej uczelni za kompletną i deklarują konieczność poszerzania swoich kompetencji zawodowych i społecznych.
2. Studenci oczekują włączenia do cyklu kształcenia dodatkowych szkoleń i kursów kwalifikacyjnych i praktyk zawodowych (obowiązkowych i fakultatywnych) uzupełniających ich kierunkowe kwalifikacje i ujęcia ich w suplementach dyplomów.
3. Młodzież docenia rolę kompetencji społecznych w osiągnięciu powodzenia na rynku pracy; uznaje osobiste umiejętności komunikacyjne za bardzo istotne dla rozwoju kariery zawodowej.
4. Studenci oczekują od uczelni zapewnienia im możliwości zindywidualizowanego rozwoju kompetencji społecznych w zakresie umiejętności budowania relacji z ludźmi, komunikacji interpersonalnej i rozwiązywania konfliktów.
5. Studenci oczekują współodpowiedzialności uczelni za stwarzanie im możliwości zdobywania dodatkowych kompetencji i uprawnień w cyklu kształcenia na studiach.
6. Studenci nie wykluczają częściowej odpłatności za dodatkowe kursy i szkolenia rozwijające kompetencje społeczne organizowane w ramach oferty uczelni, oczekują jednak finansowania takich form przede wszystkim ze źródeł zewnętrznych.
7. Studenci oczekują nawiązywania przez uczelnię współpracy z profesjonalistami z zewnątrz i potencjalnymi pracodawcami w zakresie praktycznego rozwoju kompetencji społecznych pomocnych w znalezieniu pracy i stabilizacji zawodowej.

W efekcie analizy wyników badań, w AWF Katowice planowane jest wdrożenie programu rozwoju kompetencji społecznych studentów obejmującego wprowadzenie do oferty programowej modułów dotyczących komunikacji społecznej, negocjacji i mediacji, nawiązanie współpracy ze Śląskim Centrum Mediacji w Katowicach i uruchomienie studiów podyplomowych dających możliwość zdobycia uprawnień mediatora zawodowego.

Nauczanie anatomii na osobniku żywym ('anatomia in vivo')

Jadwiga Pałosz

Wydział Rehabilitacji Ruchowej, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

jagapalosz@gmail.com

Prezentacja multimedialna „anatomii in vivo”, czyli anatomii powierzchownej - plastycznej, która bada głównie struktury kostne i mięśniowe kształtujące zarys powierzchni ciała na żywym człowieku: (1) obserwacja, palpacja, demonstracja oraz rzutowanie wybranych elementów budowy ciała w postaci rysunków na skórze na modelu żywym, (2) nauka anatomii w sposób nowatorski i niekonwencjonalny, czyli jak wiedzę o budowie ciała ludzkiego można zdobywać nie tylko z klasycznych opracowań czy nowoczesnych technik komputerowych, ale także patrząc na ciało człowieka i rozpoznając dotykiem struktury anatomiczne bezpośrednio na nim.

Nauka anatomii „in vivo” obejmuje wykłady i ćwiczenia z podziałem na: osteologię, miologię, narządy trzewne oraz naczynia i nerwy kończyn.

Nauka palpacji (ćwiczenie z włosiem, siła nacisku, palpacja z zamkniętymi oczami, optymalna pozycja badanego). Palpacja (łac. palpatio - dotykać) jako umiejętność ruchowa – „palpacji nie można się nauczyć czytając bądź słuchając o niej, można się nauczyć jedynie poprzez jej wykonywanie” Frymann VM. 1963.

Ćwiczenia (w parach) są prowadzone przy pomocy metody anatomii palpacyjnej zwanej badaniem manualnym powłok (BMP). Jest to metoda wyszukiwania dostępnych do badania palpacyjnego poszczególnych struktur anatomicznych (kości więzadeł, ścięgien i brzuśców mięśni, nerwów i naczyń).

Zajęcia z anatomii palpacyjnej mają na celu wyćwiczenie wrażliwości ręki, potrzebnej w każdym rodzaju terapii manualnej.

Aktywny Mały Uniwersytet Latający

Aleksandra Ratajczyk, Monika Mielcarek
Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
aleksandra.ratajczyk@amu.edu.pl

Na posterze przedstawimy projekt edukacyjny realizowany przez studentów i pracowników UAM: Aktywny Mały Uniwersytet Latający. Projekt dotyczy prowadzenia zajęć w niecodziennej formie w szkołach podstawowych na terenie wielkopolski. Omówimy cele, sposób organizacji projektu oraz jego efekty dydaktyczne.

„Ach, ta bezużyteczna i ciągle zmieniająca się systematyka” – propozycje zajęć z systematyki w oparciu o teorię DTS

Rybska Eliza, Sajkowska Zofia
Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
zofias@amu.edu.pl

Klasyfikowanie, porządkowanie otaczającego świata czy próba jego systematyzacji są cechą *Homo sapiens sapiens*, która pozwala nam m. in. odnaleźć się w dużej liczbie otaczających nas organizmów należących do innych gatunków. Niemniej zagadnienia dotyczące klasyfikacji, w tym taksonomii zwierząt, są nierzadko postrzegane przez studentów kierunków biologicznych jako zbędne. Ponadto zdarza się, że ich koncepcje na ten temat, często odbiegają od aktualnej wiedzy taksonomicznej.

Wydaje się, że w świecie zwierząt łatwo rozróżnić przedstawicieli należących do poszczególnych gromad, że nie jest problemem odróżnienie ryby od płaza lub gada od ssaka. Niemniej badania z zakresu m. in. edukacji ekologicznej wskazują na to, że trudności i nieporozumienia pojawiają się nawet gdy badani pytani są o różnice między bezkręgowcami a kręgowcami. Dlatego też koncepcje studentów na temat klasyfikacji zwierząt, składające się na ich osobistą wiedzę uprzednią, są przedmiotem badań dydaktyków biologii z całego świata. Poznanie owych koncepcji posłużyć może do zaprojektowania zajęć dydaktycznych, doboru metod i środków, a także form kształcenia, które przy uwzględnieniu owej wiedzy uprzedniej studentów, mogą stworzyć warunki do efektywnej nauki i konstruowania wiedzy osobistej zgodnej z wiedzą naukową.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie projektu zajęć na temat klasyfikacji zwierząt, które nie tylko umożliwiają większą ich efektywność ale także uświadamiają studentom istotę tego zagadnienia

Projektowanie obejmuje dwa podstawowe etapy. Pierwszym jest poznanie koncepcji studentów na temat klasyfikacji zwierząt. Następnie w oparciu o poznane koncepcje ma miejsce projektowanie zajęć z wykorzystaniem teorii DTS (designing teaching sequences).

Gra edukacyjna z punktu widzenia studentów

Elwira Smolińska, Aleksandra Hać
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
elwira.smolinska@biol.ug.edu.pl

Ćwiczenia w ramach zajęć dydaktycznych na uczelniach wyższych mogą wykazywać charakter zajęć laboratoryjnych czy terenowych. Jednak co jeśli temat prowadzonych ćwiczeń jest czysto teoretyczny, bądź część praktyczna jest krótka? Co zrobić z czasem, który pozostał prowadzącemu, aby uniknąć „suchego” opowiadania czy tradycyjnego odpytywania?

Jedną z możliwości jest przeprowadzenie w ramach zajęć ze studentami gry edukacyjnej. W omawianym przypadku jest to gra planszowa o nazwie „Chromosom”. Idea oraz regulamin gry edukacyjnej zostały już wcześniej omówione. Celem pracy jest przedstawienie oceny oraz krytyki ze strony studentów na temat prowadzenia zajęć z wykorzystaniem gry edukacyjnej „Chromosom”. Ocena ćwiczeń, w których zastosowano grę planszową „Chromosom” została przeprowadzona przy pomocy scenariusza ankiety. Ankietyzacji zostało poddanych 80 studentów I roku Biologii Medycznej. Badana grupa udzieliła odpowiedzi na 11 pytań zamkniętych oraz na 3 pytania otwarte. Pytania w dużej mierze dotyczyły trybu prowadzonych ćwiczeń, prowadzącego, jak również studenci dokonali własnej oceny mówiącej o swoim przygotowaniu. Z danych wynika, iż 60% ankietowanych preferuje wykorzystanie na ćwiczeniach metod aktywizujących, między innymi gier edukacyjnych. Wartym uwagi jest fakt, iż zniechęcenie towarzyszące ankietowanym podczas gry „Chromosom” koreluje z preferowaną aktywnością studenta – „suchym” opowiadaniem, tradycyjnym odpytywaniem. Dane z ankietyzacji pozwolą na ulepszenie trybu prowadzonych ćwiczeń, wykorzystujących metody aktywizujące.

Tworzenie zgrywalizowanych zajęć – sześć podstawowych kroków

Mikołaj Sobociński

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

mikolaj.sobocinski@ukw.edu.pl

Ponieważ grywalizacja zdobywa coraz więcej popularności doszliśmy do momentu w którym zastosowanie gier, elementów i mechaniki gier staje się coraz bardziej popularne w edukacji podstawowej, średniej i wyższej. Jednak jednym z podstawowych problemów przy tworzeniu takich kursów jest brak dobrego podręcznika dla nauczycieli, którzy nie mają bogatego doświadczenia w tworzeniu zgrywalizowanych zajęć, w tworzeniu gier, lub nie są zapalonymi graczami w odróżnieniu od wielu uczniów i studentów.

W ramach sesji plakatowej postaram się wyliczyć najważniejsze potrzeby i problemy przed jakimi stają nauczyciele i twórcy zgrywalizowanych kursów w trakcie planowania procesu edukacji. Zaprezentuję kilka popularnych rozwiązań powtarzających się w systemach dostępnych na rynku jako gotowe pakiety do grywalizowania biznesu lub do tworzenia gier. Na tej podstawie zaprezentuję propozycję systemu prowadzącego nauczyciela krok po kroku od elementów ogólnych i podstawowych, do rozwiązań coraz bardziej szczegółowych. Chociaż lata praktyki pokazują, że najlepiej sprawdza się planowanie holistyczne, gdy wszystkie elementy na wszystkich poziomach dopasowuje się jednocześnie, to jednak w pierwszych latach tworzenia kursów taki prosty schemat i zestaw instrukcji wydają się być niezastąpione.

Współpraca: Uniwersytet i szkoła – protokooperacja czy mutualizm?

Aneta Szczepańska, Karolina Sawiuk
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
aneta.szczepanska@o2.pl

Jak powszechnie wiadomo, współpraca szkół z uniwersytetem jest korzystna zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. Uczniowie zyskują możliwość spotkania z prawdziwymi naukowcami, ciekawe lekcje, warsztaty i pokazy. Nauczyciele otrzymują wsparcie dydaktyczno-naukowe, poszerzają wiedzę i rozwijają swój warsztat dydaktyczny.

Czy współpracę między szkołą, a uniwersytetem można nazwać protokooperacją czy mutualizmem? Czy zysk czerpie tylko jedna strona, a może jest on obopólny. W takim razie, co zyskuje druga strona? Wielu studentów podczas studiów wybiera specjalizację nauczycielską. Nadmiar materiału do opanowania, egzaminy, zaliczenia utrudniają doskonalenie umiejętności dydaktycznych przez brak kontaktu z uczniem. Dzięki nawiązaniu kontaktu uniwersytet-szkoła, wspólnym organizowaniu wydarzeń popularnonaukowych, warsztatów, pokazów dla dzieci, studenci przygotowują się do wykonywania przyszłego zawodu. Zyskują „materiał badawczy”, eksperymentują nad metodami pracy, które umożliwią im zainteresowanie uczniów nauką oraz przekazanie im określonej wiedzy. Studenci zaangażowani w taką współpracę, posiadający doświadczenie, są milej widziani w gronie przyszłych pedagogów, lepiej oceniani przez pracodawców.

Uniwersytet organizując dodatkowe, niecodzienne zajęcia dla szkół pielęgnuje naturalną ciekawość ucznia. Dzięki temu wiedza ucznia dojrzeewa pod kontrolą specjalistów. Nawiązując nić porozumienia między uczniem a naukowcem, uczelnia inwestuje w pozyskanie potencjalnych studentów. Gdy uczeń dorasta i samodzielnie wybiera uczelnię, jego wiedza może rozwijać się i rozkwitać w miejscu, w którym narodziła się jego chęć poznawania świata.

Skutkiem ubocznym wspólnej organizacji wydarzeń popularnonaukowych jest reklama uczelni i szkoły pojawiająca się w radio i prasie.

Podsumowując taki rodzaj współpracy jest z korzyścią dla obu stron i z pewnością można mówić o nim jako o protokooperacji.

Zajęcia terenowe w naukach przyrodniczych

Patrycja Talarska, Mateusz Wojcieszak, Paweł Woliński
Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
patrycjatalarska@gmail.com

Przy obecnym nadmiarze materiału do zrealizowania, jaki znajduje się w podstawach programowych na każdym z etapów nauczania, nauczycielowi trudno jest znaleźć czas, aby przygotować i przeprowadzić dobre zajęcia terenowe. Wielu nauczycieli przyznaje rację, że zajęcia terenowe są najbardziej rozwijającymi środkami dydaktycznymi dla uczniów z uwagi na aktywny udział ucznia w tego typu zajęciach. Uczeń aktywnie uczestnicząc w takich zajęciach rozwija swój potencjał poznawczy, poprzez kontakt z realnym obiektem, a także możliwość poznania go poprzez użycie prawie wszystkich zmysłów.

Skoro tak wiele korzyści dają zajęcia terenowe, to dlaczego tak mało się ich przeprowadza?

Wyniki projektu BEAGLE, który dotyczył prowadzenia obserwacji terenowych w 6 krajach Europy (w tym Polski) wskazuje, że największymi przeszkodami w prowadzeniu obserwacji terenowych dla polskich nauczycieli nie są problemy finansowe szkoły, lecz "brak czasu z powodu przeciążonego programu nauczania" oraz "brak dobrych projektów i materiałów dydaktycznych". Świetnym sposobem na poradzenie sobie z tymi przeszkodami jest skorzystanie z pomocy instytucji, które zajmują się takimi zadaniami. Przykładem dla Polski mogą być Lasy Państwowe, które z chęcią pomogą przygotować oraz przeprowadzić zajęcia terenowe na obszarze Nadleśnictwa.

Jak stwierdza profesor G. Wuttke "żadne opisy słowne i rysunki nie zastąpią bezpośredniej obserwacji na miejscu czynionej przez zaciekawione oczy, uczulone uszy".

My, zgadzając się w pełni z tym twierdzeniem, chcemy dowieść o niezbędnym udziale zajęć terenowych w ramach nauki w szkole, a także przedstawić korzyści płynące z zajęć terenowych, wskazać największe przeszkody w ich prowadzeniu oraz sposoby rozwiązania przeszkód, jakie nauczyciel może spotkać.

Teoria oraz praktyka negocjacji w sferze akademickiej i zawodowej

Joanna Tymecka-Mulik, Katarzyna Kozłowska, Lidia Gaffke

Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

joanna.tymecka@biol.ug.edu.pl

Najogólniej można przyjąć, że negocjacje są formą prowadzenia rozmów przez dwie lub więcej stron w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie stanowiącej przedmiot (cel) negocjacji. Czasem celem negocjacji jest rozstrzygnięcie spraw spornych. Ale też celem tym mogą być np. warunki umowy, warunki kupna-sprzedaży, warunki zatrudnienia, zawarcia małżeństwa, jak również warunki zaliczenia, oddalenia kolokwium czy rozliczenia doświadczeń itp. W związku z czym celem negocjacji jest doprowadzenie do zgodności poglądów w sprawie stanowiącej przedmiot negocjacji między stronami, które przed negocjacjami i w chwili ich rozpoczęcia miały różne stanowiska. Proces negocjacji polega na wzajemnym przekonywaniu stron w celu uzyskania zmiany stanowiska przez stronę przeciwną. Ale też negocjacje polegają na umiejętnym ustępowaniu przez negocjujące strony. Negocjacje są poszukiwaniem kompromisu. Jest to szczególnie ważne w przypadku rozwiązywania problemów czy konfliktów.

Według Alana Fowlera „Negocjacje to proces interakcji, w którym przynajmniej dwie strony widzące konieczność wspólnego zaangażowania dla osiągnięcia celu, ale początkowo różniące się oczekiwaniami, próbują za pomocą argumentów i perswazji przewyciężyć dzielące je różnice i znaleźć wzajemnie satysfakcjonujące rozwiązanie”. Wielu ludzi postrzega negocjacje jako rywalizację, w której właściwie nie ma reguł, ani żadnych zasad, które mogłyby determinować jakąś ze stron do określonego zachowania. Oznacza to, że w wielu przypadkach negocjacje są widziane jako rodzaj walki, w której każda ze stron próbuje uzyskać jak najkorzystniejsze warunki dla siebie. Pomoc ma w tym stosowanie szeregu technik negocjacji.

III Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

www.ideatorium.ug.edu.pl